

Nr. 1 - Påske 2017 - 70. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Påske

Innholdsfortegnelse:

Påkehilsen fra Grethe	3
Leder har ordet	4
Menighetsrådet melder	5
Statskirken har blitt Norges folkekirke	6
Jan Olav Aarflot: Luther-jubileum. Hvorfor i 2017?	8
Misjonsgudstjeneste i Spjærøy kirke	10
Berit Sjølie Martinsen til minne	13
Rolf Utgård: Seterjenta Dagny Utgård (95)	14
Hvalersangen	19
Hjelpetur til Chios	20
Artisten Merete Meyer	22
Karneval	23
Gullkonfirmanter + i hele Hvaler	24
Påsken i kirkene våre	25
Påsken	26
Glimt av floraen på Hvaler	29
Spennende å være Tårnagent!	30
Middelalderkirker i Østfold – vakre kulturskatter	32
Ut i det blå	33
Barnesidene	34
Kultur hele året?	36
Frieri i Hvaler Kirke	38
Gudstjenester i Hvalerkirkene våren 2017	48
Fra foreningslivet på Hvaler	49
Sorg og gleder i våre kirker	50

Foto Ragnar Bjørck

Påkehilsen fra Grethe

Mye kan sies om karneval, ikke alt som foregår der egner seg i en kirke.

På årets fastelavngudstjeneste i Spjærøy kirke var det sambarytmer og fargerike kostymer. Uvant for noen, til stor glede for andre.

Karneval snur opp-ned på vante forestillinger om liv og mennesker. En liten stund kan vi iføre oss lånte fjær, glemme alle bekymringer og slippe gleden løs.

Karnevalet gir oss helt konkret noe av det vi hører om i alle gudstjenester hele året, der våre forestillinger ofte snus på hodet: Den allmechtige Gud kom til jorden som et menneske og de minste skal bli de største.

Påskens fortellinger er full av det samme: En konge på et esel, brød og vin er Jesu kropp og blod, et henrettelsesredskap blir et symbol på kjærlighet og død betyr nytt liv.

Og Paulus ber oss om å «glede oss i Kristus».

Elementer fra karneval er tilstede i

kirken hele året, ikke minst i påsken vi snart skal feire - til ettertanke, takknemlighet og glede.

Hvalerkirkene fylles ikke av sambarytmer og fargerike kostymer denne påsken. Det er kun fastelavnssøndag. Men kirkene våre fylles av kjente, kjære påskesalmer sammen med påskens fortellinger og vakker musikk. Påskedag slippes gleden og takknemligheten løs midt i det livet vi lever – på grunn av og på tross av.

Både karneval og gudstjenester sammen med påskens fortellinger om Jesus er for meg et svar på en bønn fra et lite skilt jeg har hengende på veggen hjemme:

Elsk meg når jeg fortjener det minst,

det er da jeg trenger det mest.

Så håper jeg vi alle kan være svar på denne bønnen for dem vi har rundt oss hjemme, på hytta og på jobben.. Men da trenger vi kanskje å snu litt opp-ned på våre vante forestillinger.

God påske!

Einar Morland

Barnebarn

I vinter har vi fått et nytt barnebarn. Vi kjenner på takknemlighet og glede, og vi ser frem til å se dette vesle mirakelet vokse opp i et samfunn der det er vakker natur, fred og ressurser til et godt liv. Samtidig er det mange ting å være bekymret for: Klimaendringer, gift og mikroplast i mat og miljø, og roboter som kanskje medfører at det ikke blir arbeid til alle en gang i fremtiden. Hvordan skal vi da fordele goder og ressurser? Hvordan skal vi klare å ta bedre vare på den fantastiske jordkloden som er vårt hjem?

I det gamle bondesamfunnet fantes det noen leveregler som folk holdt høyt i ære: Du skal overlate gården til dine etterkommere i litt bedre stand enn da du overtok den. All skog måtte ikke hogges ned – det skulle vises måtehold og klokskap i forvaltningen. En skulle tenke langsiktig.

Så tenker jeg at besteforeldre ikke skal bli mismodige. Vi kan alle gjøre litt for å ta vare på både lokalmiljø og klode gjennom de valgene vi foretar. Vi kan gjøre det som vi vet er riktig, og med kunnskap og opplysning kan vi være med å gjøre samfunnet litt bedre for de som kommer etter oss. Det handler også om de holdninger som vi viser våre etterkommere gjennom egne liv. Besteforeldre har ofte mye livserfaring. Den danske filosofen og teologen Søren Kierkegaard har en gang skrevet følgende: **Livet forstås baklengs, men må leves forlengs.** Mange av oss har sikkert ofte ønsket at vi skulle ha skjønt og visst i ungdommen det vi skjønner og vet nå...

André Bjerke har skrevet et lite dikt om det nyfødte barnet, og jeg kan bare slutte meg til!

Det største mysterium
er ikke mer enn det:
At en ørliten kropp
er våknet til jorden.
Den nyfødte ser.
To luker i himlen går opp.

Selv fem-trinns-raketter
og kjernefysikk
blir puslingers puslespill,
når det nyfødte barn
med et eneste blikk
beviser at Gud er til.

Menighetsrådet melder:

Fra januar 2017 er forholdet mellom Staten og Den norske kirke endret, slik Stortinget har vedtatt. Men kirkens virksomhet er ikke endret. Dersom du har vært til stede på gudstjenester i din lokale kirke på Hvaler både før og etter nyttår, har du nok ikke merket noen særlig forskjell på før-og-etter. En av forskjellene er at presten vår (og domprosten og biskopen) ikke lenger er statlige embetsmenn. Den norske kirke har nå et øverste organ som kalles Kirkemøtet, som kan sies å tilsvare Det norske Storting. Dette kirkemøtet består av 116 medlemmer, og kommer sammen en uke hvert år. I år var Kirkemøtet samlet i Trondheim de 7 siste dagene i januar. Kirkemøtet har blant annet gjort vedtak om liturgisk musikk, om ny dåpsliturgi og om ny vigselsturgi. Når det gjelder liturgisk musikk, vil vi bruke våren til å vurdere om vi skal søke om å videreføre den lokale liturgien som Gerd Ebbesvik Nilsen har gitt oss. Ny dåpsliturgi er allerede tatt i bruk, og den fungerer godt. Ny vigselsturgi har blitt viet stor oppmerksomhet, fordi det nå er slik at likekjønnede par skal kunne gifte seg i kirken.

Så er det slik at det i år er 500 år siden Martin Luther utfordret sin tids kirke (som i ettertid ble kalt pavekirken) med ønsker om forandring. Du kan lese mer om dette annet steds i menighetsbladet, og du vil ganske sikkert få flere påminnelser om Martin Luther og hans livsgjerning i løpet av året – det blir mange markeringer. Og selv om det nå er blitt et skille mellom stat og kirke, lyder Grunnlovens § 16 fortsatt slik:

§ 16: Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten.

Kirkens kall og oppgave overfor folk og land skal videreføres i form av en folkekirke med stor takhøyde. Leder i Kirkerådet, Kristin Gunleiksrud Raaum, sier det slik: Vi vil også i årene fremover fylle oppgaven som Norges folkekirke, åpen for alle, et sted der man kan få rom for sin tro, tvil og undring.

DEN NORSKE KIRKE

Statskirken har blitt Norges folkekirke

Av biskop Atle Sommerfeldt og leder av Borg bispedømmeråd Karin Elin Berg

Fra årsskiftet er det ikke lenger staten som styrer kirken. Som medlem i Den norske kirke vil du merke lite til endringen. Endringene betyr mest for de ansatte og for styringen av kirken.

Det siste hundreåret har staten overført stadig nye ansvarsområder til organer for Den norske kirke. I 1920 fikk vi menighetsråd, deretter fulgte innføring av bispedømmeråd i 1933. I 1934 ble Bispemøtet formalisert og i 1984 ble Kirkemøtet opprettet. Ny kirkelov som blant annet regulerer forholdet mellom kommunen og menighetene, kom i 1996. I mai 2012 ble Grunnloven endret og folkekirken ble et faktum.

Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Grunnloven paragraf 16.

Frem til årsskiftet har arbeidet med å overføre oppgaver og ansvar fra staten til kirken pågått for fullt. Som en konsekvens av grunnlovsendringene fra 21. mai i 2012 er Den norske kirke fra 1. januar i år et selvstendig trossamfunn og rettssubjekt med Kirkemøtet som øverste organ. Nå er ikke lenger biskoper, proster og prester embets- eller stats-tjenestemenn. Kirkerådet og bispedømmerådene er ikke lenger statlige forvaltningsorganer. Kirkemøtet

har overtatt mye av den myndigheten som tidligere lå i statsforvaltningen, og er det øverste representative organet for det nye rettssubjektet Den norske kirke. Folkekirken skal fortsatt finansieres av staten, og forholdet mellom Den norske kirke og kommunene er uendret.

De rundt 500 000 medlemmene i Den norske kirke i Borg vil som tidligere kunne delta i gudstjenester i sin lokalkirke, bidra som frivillige i kirkens diakonale arbeid og delta i lokalkirkens mangfoldige kulturtilbud. Medlemmene vil fortsatt få samme gode service og bli

møtt med respekt og verdighet i livets store høytider enten det er dåp, konfirmasjon, vigsel eller begravelse. Barna deres vil få samme omfattende tilbud om opplæring i den kristne tro gjennom opplevelser, aktiviteter og arrangementer i lokalkirken sin. Bibelen vil fortsatt leses, tolkes og forkynnes på

samme måte i Den norske kirke som fram til årsskiftet.

Folkekirken er en demokratisk og mangfoldig kirke. Alle medlemmer kan fortsatt stille til valg og påvirke utviklingen i Den norske kirke ved å stemme ved kirkevalget. Folkekirken er til forskjell fra foreningskirken en kirke for alle uavhengig av om troen er sterk, svak eller uklar. Motivene for å ville tilhøre folkekirken må være mangfoldige slik vi mennesker er mangfoldige. Motivene kan knyttes til historien, tradisjoner, verdier, religiøsitet, vane eller

lokalsamfunn. Ingen motiver er bedre eller riktigere enn andre i folkekirken.

Skillet mellom stat og kirke betyr ikke at forholdet er over. Relasjonen mellom stat og kirke vil fortsatt være en viktig relasjon i det norske samfunnet. I det livsøpne, multikulturelle norske samfunnet er Den norske kirke en majoritetskirke med om lag 73 % av befolkningen som medlemmer. Det hviler et stort og viktig ansvar på folkekirken til å skape god dialog med andre trossamfunn og religioner, og bidra aktivt til å delta i og påvirke samfunnsutviklingen framover. Kunnskap om religion og religionens betydning er avgjørende for utviklingen i et flerkulturelt samfunn. Folkekirken må og skal spille en konstruktiv og kritisk rolle i å utforme et flerreligiøst samfunn. Den evangelisk lutherske folkekirkes verdier og idealer om rettferdighet, maktfordeling og alle menneskers likeverd har vært og vil fortsatt være avgjørende for utviklingen av det norske samfunnet. Vi håper at kommunene og andre organisasjoner vil verdsette og fortsette å bruke folkekirken aktivt som samfunnsaktør fremover.

Kirkens kall og oppgave overfor folk og land videreføres. Visjonen til folkekirken er «mer himmel på jord». Folkekirken er en annerledes organisasjon, det er ingen typisk forening, ingen organisasjon med generalsekretær. Kirken er både et lokalt fellesskap, en bygning og et oppdrag. Kirken er til for menneskene som trenger deg kirken er kalt til å være i lokalsamfunnet.

Jan Olav Aarflot

Luther-jubileum. Hvorfor i 2017?

Martin Luther (1483 – 1546) kom ut for et forferdelig uvær da han var 22 år. Han holdt på å bli truffet av et lynnedslag. I redsel ropte han til gruvearbeidernes skytshelgen: «Hjelp, Hellige Anna, så skal jeg bli munk!». Han berget livet og holdt løftet: i 1505 gikk han i kloster og ble munk. Martin Luther kjempet med de store spørsmål: Hvordan bli et bedre menneske? Hvordan bli en bedre kristen? Uansett hvor mye han strevde, synes ikke Martin selv at han fikk det til. Han var hele tiden redd for at det han gjorde ikke var godt nok for Gud, og at Gud var en streng dommer. «Jeg hater uttrykket Guds rettferdighet» skriver han. Han kunne ikke forstå at Gud kunne straffe syndere hvis de angret.

Marthin Luther

Bot og avlat

Den som hadde syndet, trengte Guds tilgivelse. Men selv etter å ha mottatt tilgivelse, var ikke alle de negative følgene av syndene borte. Kirken kunne bestemme hva hver enkelt måtte gjøre

for å rette opp følgene av det de hadde gjort. Det kalles *å gjøre bot*. De døde måtte renses i skjærsilden før de møtte Gud. Desto mer mennesket hadde fått gjort opp før døden, desto lettere ble tiden i skjærsilden. Den som måtte gjøre bot, trengte ikke gjøre alt selv. Det var mulig å få en del av de gode gjerningene som andre hadde gjort. Jesus hadde gjort mye godt for menneskene han møtte. Helgener var også personer som hadde stort overskudd av gode gjerninger. De som hadde flere gode gjerninger enn de trengte selv, kunne gi til dem som hadde få. Kirken forvaltet dette overskuddet av gode gjerninger, og kunne tildele av dette overskuddet for å hjelpe menneskene gjennom skjærsilden. Men de måtte betale for slik avlat. Kirken skrev ut avlatsbrev som de solgte.

Relikvier

Relikvier var gjenstander som hadde tilhørt hellige personer eller som hellige personer hadde rørt ved. De som hadde med seg relikvier når de ble gravlagt, kunne komme lettere gjennom skjærsilden. Også relikviene var til salgs i kirkene.

Fredrik «den vise» var kurfyrste av Sachsen. Han ble etter hvert en av dem som bidro til å redde Martin. Kanskje ikke så mye for religionens skyld som for

å slippe å betale penger til byggingen av Peterskirken i Rom. Det fortelles at Fredrik hadde 17 438 relikvier, og det skulle holde til 127 799 års avlat. Han hadde nok, og ville ikke at det skulle selges avlatsbrev i hans område. Det skjedde likevel. Munken Johann Tetzel drev storstilt handel med avlatsbrev. Det reagerte Martin Luther på.

«Tårnoppdagelsen»

Martin var teolog og arbeidet med bibeltekstene. Også med uttrykket «Guds rettferdighet» i Romerbrevets første kapittel, versene 16 – 17. Han hadde arbeidsrom i tårnet på klosteret. En dag forsto han teksten på en annen måte enn før. «Guds rettferdighet» var ikke at Gud skulle dømme menneskene for det gale de har gjort, for synden. «Guds rettferdighet» betyr at han lot mennesket slippe straff. Den straffen hadde Jesus tatt i stedet. Troen var en gave fra Gud som mennesket fikk uten å fortjene det. Det var nok å tro. Martin kom frem til at mennesket ble rettferdig for Gud ved *troen alene*. Derfor skulle ingen betale avlat for å kunne regne seg som kristen.

95 setninger om avlat

Kirken måtte diskutere hva avlat egentlig var. Derfor satte han seg ned og skrev 95 korte setninger eller teser om avlaten. Martin hadde sett hvordan han selv og folk ellers ble skremt til å betale mer enn de egentlig hadde råd til, fordi de var redde for skjærsilden. Folk skulle ikke bruke eiendelene sine på avlat: «*Man skal lære de kristne at den som ikke eier i overflod, har plikt til å holde det han har tilbake, til eget hus og hjem og ikke hive det ut til avlat.*» (tese 47) Det gikk ikke helt som Martin hadde

tenkt. Han ville reise diskusjonen blant teologene. Han ønsket at Kirken skulle fornye seg og ikke opprette et nytt kirkesamfunn. Det ble et stort oppstyr. Tesene ble trykt og spredd over hele Tyskland og til andre land. Paven fikk høre om tesene og oppstyret som munken og professoren i Wittenberg hadde stelt i stand. Paven sendte et brev til Martin med trussel om å bli stengt ute fra kirken, *bannlyses*, dersom han ikke trakk tesene. Det nektet Martin og brente i stedet brevet fra paven. Striden hadde gått et skritt videre.

500 år siden 1517.

Derfor Luther-jubileum i 2017

De 95 teser til diskusjon om avlats-handelen ble ifølge historien hengt opp på kirkedøra i Wittenberg den 31. oktober 1517, av Martin Luther, for 500 år siden. Det er det som markeres i år. Reformasjonen begynte.

Romerbrevet 1, 16 - 17

For jeg skammer meg ikke over evangeliet. Det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, jøde først og så greker. For i det åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro, slik det står skrevet: *Den rettferdige skal leve ved tro.*

Misjonsgudstjeneste i Spjærøy kirke

Laila Sivertsen er et kjent misjonærnavn for mange. Sin livsoppgave har hun hatt på Madagaskar helt fra hun ble innviet til misjonær i mai 1964, i Østre Fredrikstad kirke. For noen år siden flyttet Laila hjem til Fredrikstad igjen. På misjonsgudstjenesten i Spjærøy kirke 20. november i fjor høst, hadde sogneprest Grethe Hummel invitert Laila Sivertsen. Hun fortalte levende og engasjert om sin misjonærvirksomhet:

– Kjekt å være her, innledet Laila. - Grethe har jeg ikke sett siden hun var liten jente og gikk i 1. klasse på skolen i Antsirabe på Madagaskar. Jeg var lærer der for norske misjonærbarn på skolen som Det Norske Misjonsselskap drev. Dette er virkelig et hyggelig gjensyn! Jeg visste ikke at Grethe er sogneprest på Hvaler før i dag.

Og Laila fortsatte:

– Jeg synes jeg ser disiplene for meg da Jesus gav dem Misjonsbefalingen: *«Da trådte Jesus fram og talte til dem: Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler. Døp dem i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»*

Matteus 28. 18-20.

Den første pinsedag, da disiplene fikk Den hellige ånd, ble 3000 døpt. Her startet det. I dag har den lille starten

vokst til en stor, verdensomspennende kirke med flere milliarder troende.

– I 1842 ble Det Norske Misjonsselskap (NMS) stiftet. I 1866 kom de første misjonærer til Madagaskar. Det var 100 misjonærer på Madagaskar da jeg kom dit i 1964. Madagaskar er dobbelt så stort som Norge. I 1964 var det sju millioner

innbyggere der Nå har tallet økt til 24 millioner. Madagaskar er ett av de fattigste land i verden.

– I 14 år var jeg lærer for misjonærbarn på den norske skolen i Antsirabe. Så fikk jeg spørsmål om jeg ville reise til Vorehe, en liten landsby nord for havnebyen Tulear på sørvest Madagaskar, og arbeide som evangelist blant mikeafolket. Mikeafolket er et naturfolk som har levd i dette området isolert fra folk omkring dem i uminnelige tider. De er skye og redde. Bare noen få mikeaer hadde til da hørt om Jesus.

– Det var veldig mye å ta fatt i. Det var ikke vann, folk måtte gå langt til nærmeste vannhull. Ellers var vannkilden deres baboroten de grov opp av bakken, og som inneholder vannaktig væske. Hygien var dårlig. Intet helsetilbud. Ingen skole til de store barneflokkene. Altså: Mye menneskelig fattigdom og nød, også åndelig. Stedet var et senter for fedredyrking og medisinmenn. Medisinmennene bestemmer at noen dager er onde. 27.11.1986 ble det født ei jente på en ond dag. Barn som er født på en ond dag må legges ut i skogen for å dø, sier medisinmennene. Etter tre dager levde jenta ennå. En slektning hadde hørt om meg. Hun gikk dit moren hadde lagt den lille, pakket henne inn i noe tøy og la henne på bunnen av en oksekjerre og trillet avgårde til hytta mi. De nærmest kastet bylten til meg. «Hun er så seiglivet, så du får ta henne du, ropte bestemora.» Der stod jeg med min lille, nyfødte datter. Med mye godt stell kom hun seg litt etter litt. Mikeababyen fikk navnet Sambatra, som betyr lykkelig. Det rare var at jeg uka før hadde mottatt en hel tønne

barneklær fra Norge. Sambatra adopterte jeg og hun bor nå i Fredrikstad med familie. Jeg har mange barn på Madagaskar som er reddet i siste liten, som Sambatra. De har fått nye, trygge hjem. Gud har gitt oss alle dager og er derfor gode.

– Gjennom årene har vi, mine gassiske medhjelpere og jeg fått bygget poliklinikk, fødselsklinikk og medisinsalg. Etter hvert har både leger og sykepleiere kommet til. Vi har skaffet vann til landsbyen. Evangeliesenter og kirke er bygd. Likeså er solide skolehus oppført.

– Det er november og snart jul. I Norge er vi opptatt av julegaver og julemat. I Vorehe tenker de ikke på det. Der er det sommertid og veldig varmt, opp mot 40 grader C. Det er forståelig at norske juletradisjoner ikke passer inn. Der planlegger de alt som skal skje i kirken. De øver salmer og sanger. Juledagene er populære tider for dåp. Det kan være over 20 dåpsbarn på en gudstjeneste. Kirkene er fullsatte i hele julehelgen. Angående gaver, så er drops er en kjærkommen liten gave, det sørger jeg alltid for.

– Du og jeg er kalt til å være misjonærer der vi bor, selv om det ikke alltid er lett, avsluttet Laila.

«Jeg er med dere inntil verdens ende», er Jesu trøstende ord.

Pengegaver fra forskjellige støttegrupper i Norge har kommet godt med i Laila Sivertsens omfattende arbeid blant mikeane. Denne søndagens takkoffer gikk derfor til hennes fortsatte arbeid på Madagaskar. For alle som har lyst til å lese mer om Laila Sivertsens arbeid, kan

boka «Laila – et liv blant mikeafolket» av Rolf Ekenes, anbefales. Han skriver bla.: «Laila Sivertsen er misjonær av «den gamle modellen». På solsvidde sletter og i dype skoger utenfor allfarvei har hun funnet sitt kall og sin livsoppgave. Skjult i buskaset på sørvest-Madagaskar bor mikeafolket – sky og redde for frem-

mede. De klarer seg med et minimum av denne verdens goder, uten hus og drikkevann, men har en verdighet som et enestående naturfolk. Laila har vunnet deres fortrolighet og er oppriktig glad i dem.»

Ellen

Lyst på Madagaskar-tur tilhøsten?

Bjørn Sverre Lie, med aner fra Asmaløy og hytte på Strandbakken, Rød, innbyr lesere av menighetsbladet til å oppleve Madagaskars natur og folkeliv, nydelige hvite sandstrender, og ikke minst stort kirkejubileum. Det er 150 år siden misjonen startet opp!

Gruppereise
24. oktober–10. november, 2017.

Bjørn Sverre Lie var i mange år misjonær på Madagaskar.

For mer informasjon, ring Bjørn Sverre på mobil: 901 90 951

Misjonsbønn

Mange krysser grenser Herre, slik som Jesus har befalt, for at verdens beste budskap stadig kan bli gjenfortalt. Innen helsestell og jordbruk, ofte langt fra allfarvei, og i storbymenigheter jobber de med kall fra deg.

Pass på alle misjonærer, samme hav slags jobb de har. La dem merke at de vernes av en god og mektig Far. La din kirke stadig vokse ved at nye kommer med. La oss alle være vitner, la oss alltid gi og be.

NoS side 1212

Berit Sjølie Martinsen til minne

Berit Sjølie Martinsen var født den 19. mars 1928 i Oslo. Foreldre var Sigrud og Olaf Sjølie og de bodde i Iladalen. Kirken i Iladalen var et samlingssted, noe det også var for Berit i barne- og ungdomsårene.

Berit var enebarn og foreldrene ønsket at datteren skulle lære seg et instrument, og slik ble det. Hun begynte med pianospill allerede som liten jente, noe hun fortsatte med inn i ungdomsårene. Hun begynte på Musikkonservatoriet under kyndig ledelse i pianospill. Det kunne bli opptil 5-6 timers øving om dagen, og det ga resultater.

Allerede som 18-åring debuterte Berit i Universitetets Aula og fikk meget god omtale. Hun fortsatte sin musikkutdannelse og tok timer i orgelspill på konservatoriet. Hun avla organisteksamen, også det med svært gode karakterer. I tillegg tok hun privattimer hos domorganist Arild Sandvold. Han syntes godt om hennes ferdigheter, noe som førte til at han benyttet Berit som vikarorganist i Oslo Domkirke.

Berit traff Einar Martinsen fra Hvaler, og de giftet seg i Oslo Domkirke i 1951. Paret dro nordover til prestetjeneste, blant annet var hennes mann sogneprest i Gimsøy. I

denne tiden vikarierte også Berit flere steder nordpå inntil de flyttet sørover og ble preste-par i Hvaler i 1961. To år etter at Berit og Einar kom til Hvaler, avløste Berit Lovise Westgaard som organist i Hvaler kirke.

I flere år ledet hun et forsangerkor, foruten at hun deltok på Sjømannsmisjonens møter og akkompagnerte i forbindelse med fellessang. Etter at Berit sluttet som organist i Hvaler kirke ved oppnådd aldersgrense, deltok hun på Kirkeøy Normisjons- og Søndre Kirkeøy Misjonsforenings møter. Også her var hun fast akkompagnatør til fellessang og solister. Flere barn fikk sin første piano-undervisning hos Berit, og hver vår arrangerte hun elevaften.

Metronomen sto på pianoet/flygelet hjemme i stua. Tempoet skulle være slik komponisten hadde angitt at det skulle være. Nøyaktighet og presisjon var varemerket for hennes spill like til det siste, og hun satte strenge krav til seg selv. Som akkompagnatør møtte hun alltid godt forberedt.

Berit og Einar var glad i dyr, og de kom til å ha hund i mange år, noe Berit også hadde i alle år etter at Einar døde i 1998. Hun trivdes i eget selskap, var viljesterk og hadde meningers mot. Hun var ofte å se i nærmiljøet på sine daglige spasertur sammen med hunden sin.

Hun døde den 7. desember i en alder av vel 88 år gammel. Berit fikk være åndsfrisk like til det siste og bodde ved sin død i sitt hjem i Prestegårdsskogen. Vi takker for hennes tjeneste som organist i Hvaler menighet. I takknemlighet for hva hun fikk være for alle som lærte henne å kjenne, lyser vi fred over hennes minne. Berit ble begravet fra kiken som hun hadde tjenestegjort i gjennom mange år, Hvaler kirke, torsdag 22. desember 2016.

Tore E. Thorkildsen

Rolf Utgård

Seterjenta Dagny Utgård (95)

Seterjenta Dagny Løkken ble født 17. juni 1922 i fjellbygda Vestre Alvdal, som Aukrust senere gjorde berømt med sine fortellinger om Simen og bror min, og som kjempa med nabobygda Tynset om kulderekordene i Sør-Norge. Sommeren 1947 så Dagny havet for første gang. I styrhuset på fiskeskøyta Glimt Ø-99-H, båten til Thorvald Johansen og Jens Aleksandersen fra Utgårdskilen, sto de ut fra Fredrikstad for å besøke Petra og Johannes på Nedre Utgård.

Ekteparet hadde 9 unger, Petter, Johanne, Herman, Rakel, Harda, Johan, Dagmar, Anna og Arvid. Anna delte rom med

Dagny på husmorvikarskolen på Mysen, de to ungjentene ble gode venner, og siden det var mye kortere til Hvaler enn til Alvdal, ba Anna Dagny med hjem i ferien.

Det gikk rutebåt bare en gang om dagen, men i Fredrikstad fikk de haik med rekefiskerne og naboene til Anna fra Utgårdskilen. Hverken Mjøsa, Femunden eller Storsjøen på Hedemarken kunne måle seg med storhavet, og opplevelsen må ha vært eksotisk selv om det var glommavann de seila på ut mellom øyene.

Dagny ble tatt godt imot hjemme hos Anna og broren Herman, og tre år senere var de gift. Dagny jobba ei tid på Restaurant i Askim etter skolen, og som husmorvikar i hjembygda, men snart skulle arbeidsdagen bli småbruket på Nedre Utgård.

I førstninga skjønnte hun ikke språket, de snakka jo kav svensk! Rakel snakka veldig fort, og var veldig vanskelig å skjønne, ler Dagny.

Herman var på sildefiske ved Egersund, og trala reker med "Oleræne", Birger Bekkvika, Helge Vik og Arne Martinsen, men mest av alt likte han å jobbe med jorda og skauen. Småbruket hadde bare 8 mål innmark, så det var ikke levebrød, men husdyr og hagebruk, litt korn og poteter, ga viktig inntekt. Dagny kom fra

Herman og Gunnar Utgård

en gård med 6-7 kyr og hester, hadde mange års erfaring med seterdrift, og tilførte småbruket både kunnskap og arbeidskraft. Det var en selvfølge å drive jorda, forteller Dagny. Vi på nabogården hadde bare noen få sauer, med alle bruk ned til et par mål, hadde høner og drev hagebruk på den tida, med poteter og grønnsaker. Dagny og Herman hadde ku og griser, og hver dag henta vi melk i spann der. De kvitta seg med kua i 1957, og da måtte vi gå Gardimellom til Øvre Utgård, først til Harald og Gudrun Martinsen, og senere til Kristian og Anna Lia.

Guttungene var selvsagt med på slaktinga både av ku og gris. Griseslaktinga i desember var rene seremonien. Da kom Arnold Johnsen Grønnet eller Ivar

Augensen med slaktemaska og etter en del sjimanering ble den døde grisen lagt på en benk og stukket i halsen slik at blodet kunne tappes i ei stor balje. Dagny tok hånd om balja hvor blodet måtte røres for ikke å stivne, mens mannfolka rugga og masserte grisen for å få ut mest mulig blod. Samtidig ble det fyra kraftig på primusen for å koke vann til skoldinga. Teorien var at vannet var varmest rett før det kokte, for da mente man at lufta kom ned i vannet og kjøla det ned. Det kokende vannet ble så helt over grisen og kjøla hender med skarpe tollekniver flassa busta av grisen. Deretter ble den hengt opp etter bakbena under taket på låven, og spretta opp slik at innvoldene rant ut. Lever, nyrer, hjerte, alt ble tatt hånd om, men det viktigste

Herman og Dagny Utgard 1991. Foto: Helge Andre Solheim

for oss smågutter var urinblæra som vi blåste opp og knøt igjen. Så spilte vi fotball.

Grisen rømte stadig fra bingen. En gang kjøpmann Karl Nielsen var på vei med en sekk grisefor i den gule varebilen («Bala»), møtte han grisen i Gardimelom. Det var som den skjønte at maten var på vei. En annen gang rømte den over bekken og bort i hagen vår, og alle skulle være med å fange den, men det var Solveig, datter til Herman og Dagny, som fikk tak i grisehalen og styrte den hjemover, mens de jevnaldrende småguttene

klatra opp i plommetreet. Johannes døde i 1952, men Petra levde til 1968. På den tida var det vanlig at gamlingene gikk på legd, og bodde i kammeret innenfor kjøkkenet. "Jeg husker svigermor skulle ikke spise før jeg kom hjem", forteller Dagny. Det var ikke sykehjem den gangen, og døtre og svigerdøtre måtte stelle de gamle den siste tida. Naboen Gothard Martinsen i murhuset, brakk lårhalsen på sine gamle dager og ble liggende i senga lenge. "Vi alminnelige mennesker har fått det godt nå", utbryter hun. Det var også vanlig å gå på ubedt besøk

til hverandre med hele ungeflokken. Slik var det hjemme i Alvdal og slik var det her på Vesterøy. Bare ikke første juledag! Om somrene kunne man høre salmesang i hagen. Søstre til Herman bodde i låven om sommeren, og Anna og Dagmar arrangerte misjonsmøter hver sommer. Søster Harda og mannen Sveinung bygde hytte nede ved jordene, og guttene deres ble våre lekekamerater, i høylaet og på fotballøkkka Herman skjenka til formålet, den såkalte "Ammon stadion". Dagny og Herman fikk Solveig som har to jenter, og Jon Arne som har to gutter, og nå er det blitt 7 oldebarn også.

Røtter

Hågen Fløtten (f. 1871) fikk datteren Nora som gifta seg med Arne Løkken, far til Dagny. Bestefaren var aktiv jeger og hadde ei hemmelig hytte i Alvdals vestfjell som nå er et kulturminne. Familien i Alvdal har betydd mye for Dagny. Hvert år dro hele familien på besøk til Alvdal, gjerne på Nysetra hvor også naboer fra Utgård var med, og like ofte kom foreldrene, Arne og Nora Løkken, og broren Håkon, på besøk til Hvaler og oss naboer. Faren var skredder og jobba som telegrafist ved siden av gården. Broren Håkon var jeger som bestefaren, og jobba ved jernbanen. I februar 1984 ble Håkon påkjørt av toget og omkom. Han og kona hadde akkurat vært på besøk på Utgård og dro hjem søndag. Mandag kom den triste beskjeden.

Arbeidet på gården og på setra preget barndommen. Luking, høying, melking og alle andre oppgaver som fantes på en

gård. Alle måtte jobbe. Hennes egen datter Solveig jobba som mange andre unger på den tida, med å plukke moreller og kirsebær hos Henrik Almrika, og for pengene kjøpte hun seg en kjole.

Under krigen jobba Dagny på en annen gård om vinteren, men om sommeren var det mer enn nok å gjøre hjemme i onnene, og på setra. Tyskerne hadde en militærleir i nærheten, og der tørte vi ikke gå forbi, men da et fly ble skutt ned på fjellet, var faren oppe og berga landingshjula som ble montert på ei vogn, og med den kjørte han svigermor og Anna til stasjonen.

Herman med nabohesten. Foto: Helge Andre Solheim

Det er 67 år siden Dagny dro fra fjellbygda og slo seg ned ved havet. Barndommen og ungdommen var en fin tid som hun husker med glede, men brorens død kastet en mørk skygge over henne og hjembygda, og nå er det sjelden hun besøker hjemstedet. Hun har for lengst fått et nytt hjem på Vesterøy, men hvordan var det å komme utenfra med litt annet mål og litt andre skikker? Det var kanskje ikke så lett å bli akseptert i lokalsamfunnet på den tida? Men det var ikke bare hos svigerfamilien hun ble godt mottatt. Nabodamene i syklubben, Randi, Betsy, Mary, Borghild,

Synnøve, Klara og flere med dem, ble viktige og nære venner, og deltakelse i det lokale foreningslivet ble nok avgjørende. Saniteten og Pleiehjemsforeningen sto sterkt, og det var mange oppgaver. Gamlingene her vest på, ville ikke for alt i verden ende sine dager på det «triste gamle hjemmet inne i mørke skauen på Kirkøy», og Dagny forteller hvordan de holdt basarer for å skaffe penger til et pleiehjem med utsikt til havet. Det ble en mobil basar fra traktoeren til Erling Johansen som kjørte rundt fra Skibstadsand til Papperhavna. Man tigde gevinster i butikkene, og samla inn penger på mange måter. I dag er pleiehjemmet for lengst overtatt av kommunen og det gamle aldershjemmet er lagt ned.

Dagnys første stil, i tredje klasse, «om julekvelden heime», ble lest opp på skolen. Som voksen ungjente ble det julefeiring på Hvaler, med sin kjære Herman. Gjennom åra ble hun en lokal

julenisse for oss naboungene. Hver julaften snek hun seg inn i gangen vår med godterier og flasker med tomtebrygg. I førstninga skjønnte vi ikke hvor det kom fra, men etter hvert forsto vi. Dagny er et typisk sosialt og omtenkstomt menneske, og falt naturlig inn i dugnadssamfunnet her ute i Utgårdskilen.

Få ting har preget min egen oppvekst mer enn historien fra den gangen pappa hadde pådratt seg langvarig isjas. Ei lere-tønne i tralen ble for mye for ryggen, og han ble liggende ukevis utover høsten. Alle naboene hadde fått opp potetene, men mamma som nå var alene med tre viltre smågutter, fikk ikke tid og råd med det. En morra sto Dagny der med et dugnadslag av nabokjerringer, alle med bøtter og hakker. «I dag tar vi opp potetene dine Randi!» Det ble gjort med stor innsats og munterhet, mens de inne i mellom retta ryggen og diskuterte det kommende stortingsvalget, og slikt husker en smågutt livet ut.

Foto: Helge Andre Solheim

Vennetreff i 1991, fra venstre sees: Dagny Utgård, Raket Steinsvoll, Harda Strand, Arne Martinsen, Astri Forsberg, Erling Johansen, Ole Utgård, Olav Martinsen, Dagmar Jensen, Herman Utgård, Johanne Olsen og Anna Utgård. Foran fra venstre: Karen Henriksen, Kristiane Amundsen, Mary Johnsen, Helene Kristiansen, Alvide Kristiansen, Gudrun Karlsen og Ragnhild Martinsen.

Hvalersangen

I høstnummeret av menighetsbladet hadde vi en artikkel Anne Margrete Eliassen hadde skrevet. Artikkelen tok for seg flere Hvalersanger som er skrevet og framført gjennom årene. Konklusjonen på artikkelen var at den fineste Hvalersangen var skrevet av Knut Vadla og satt melodi til av Wilhelm Schwarzott, den het «Sang til Hvaler».

Redaksjonen har fått en telefonsamtale fra en av våre mest trofaste lesere, Aase Eriksen, som gjør oss oppmerksom på at «Sang til Hvaler» også er tonesatt av, føre dette lensmann Arne Nilssen.

Denne melodien skulle være mye lettere å synge.

Etter en tur på hjemmebesøk til vår kultur interesserte tidligere lensmann, som nå er 91 år, fikk vi klarhet i saken og en fin framførelse på piano. Nilsen fortalte at «Sang til Hvaler» alltid stod trykket i 17. mai programmet og ble avsunget hver 17. mai. Korpset skal ha notene i sitt notearkiv, hvis ikke, kan de ta kontakt med Nilssen. Kanskje 17. mai komiteen på Hvaler kan føle seg kallet til å få denne kulturhistoriske perlen fram fra glemselen.

Maestoso M.M. 3=76 **Hvaler-sangen** *Tekst: Knut Vadla*
Musikk: Arne Nilssen

1. Hva - ler vår hjem-bygd, vår e - gen, vår kjæ - re du som ble
2. Tvers gjen-nom u - vær med regn-driv og mør - ke pi - ler det
3. Lunt inn-ved grø - sko-gens su - sen-de gre - ner lig - ger det

1. byg - get før sa - ga - ens tid. All - tid du ei - er vår
2. bå - ter med tei - ner og garn. Fis - ke - rens hy - re får
3. eld - gam - le hel - li - ge hus. Her hvil - ler fed - re - nes

1. kraft og vår æ - re, alt hva vi vant gjen-nom
2. slett ik - ke tør - ke. Her må det kjem - pes for
3. støv un - der ste - nen skjær - met av sko - gen mot

Hjelpetur til Chios

Min tredje tur til Hellas gikk denne gangen til øya Chios. Her er det tusenvis av flyktninger som er strandet på øya og kommer ikke videre. Det er hovedsakelig 2 leirer, Vial som myndighetene driver, og Souda som frivillige organisasjoner har ansvaret for. «Dråpen i Havet» har ansvaret for utdeling av mat og aktiviteter for barna her. Souda er midt i Chios by, ved den gamle festningen. Jeg skulle bare være en uke denne gangen og vi var få frivillige så dagene ble lange.

Frokost ble servert kl.8.30 og vi var på plass 7.45 for å ordne det praktiske med kø system og bord til utdeling. Alle flyktninger får utdelt matkort som krysses av ved hvert måltid. Dette for å kontrollere at alle som skal ha, får mat. Og så var det å ordne køen av ca 500 per-

soner. Det var ofte barn og kvinner som ble sendt for å hente mat for hele familien.

Etter frokost, utdeling og opprydding var det tid for aktiviteter. De store barna likte å sparke fotball, og de mindre barna ble samlet under noen trær. Det var 30–35 grader i solen, så det gjorde godt med litt skygge.

Her var det tegning, puslespill, høytlesning og pynting av negler (veldig populært, det gikk mye negl lakk hver dag). Jeg hadde med meg en del spill, baller og utstyr til å lage store såpebobler. Jeg kjøpte også inn det som trengtes lokalt.

Så var det tid for lunsj og samme jobben

for at alle skulle få det de trengte å spise. Ettermiddagen ble brukt til koordineringsmøter, innkjøp og tid for mat for de frivillige. Så var det tid for middagen kl.19. Her ble det servert en varmrett til alle.

Skjema var stort sett det samme hver dag.

I den uken jeg var der hadde vi også utdeling av sko til 400 voksne menn. Det tok tid for at alle skulle få riktig størrelse osv. Det ble brukt innsamlede midler for innkjøp av skoene og så skulle barn og kvinner få etter hvert.

Aktivitetene med barna ga oss et lite innblikk i deres opplevelser og hverdag. Noora tegnet et revnet hjerte og et øye fylt av tårer.... Hun savnet hjemme sitt og var lei seg fordi hun ikke visste når hun skulle få komme hjem. En annen liten gutt var så fylt av sinne at han var aggressiv mot alle. Ingen visste hva han

hadde opplevd, men han trengte virkelig hjelp og det er det lite av i en overfylt flyktningeleir.

Overfylt – og det kom stadig båter om natta. Vi måtte se at det kom opp nye små telt på stranden fordi det ikke var plass til flere i leiren.

Hellas har et stort problem med mer enn 60.000 flytninger som er strandet i landet på grunn av at vi ikke vil ta imot dem. Dette er barn, kvinner og menn som flykter for livet fra en krig som allerede har drept mange familiemedlemmer. Det har ingen plass å gå fordi ingen vil ha dem.

«Dråpen i Havet» jobber blant disse både på øyene hvor de kommer inn og på fastlandet hvor de er satt i «fangeleirer». DIH er med på matutdeling, ulike former for aktiviteter og å bygge opp ulike senter i leirene slik at folk kan få det de trenger og en verdighet i håpløsheten. For å få dette til trengs det både penger og frivillige. Hvaler menighet støtter dette arbeidet med offer i kirken.

For mer informasjon: www.draapeniha-vet.no.

Ingrid Dean

Artisten Merete Meyer

Merete Meyer er en profesjonell sanger/artist fra Fredrikstad. Hun trådte sine barnesko på Begby på Østsiden. Nå er hun bosatt i Oslo, der barna går på skolen og mannen har sin jobb. Hun er utdannet ved Norges Musikkhøgskole og Operahøgskolan i Stockholm. Merete er svært allsidig og hennes kunstneriske virke spenner seg fra musikkteater, opera, kirkemusikk og romanse/visesang. Hun har jobbet på mange store scener i Norge og Sverige, blant annet ved Kungliga Operaen i Stockholm, Den norske Opera, Vasateatern, Berwaldhallen og Oslo konserthus.

I tillegg har Merete mottatt en rekke nasjonale og internasjonale priser for sitt kunstneriske virke. I 2005 ble hun tildelt Prins Eugenes kulturpris av det norske og svenske Kongehuset. Denne prisen deles ut hvert år til en kunstner/ musiker som fremmer Skandinavisk kunst innenfor ulike sjangere. Året tidligere fikk Merete Meyer "Jenny Lind prisen" i Sverige. Dette innebar en stor konsertturné i USA og Sverige. Merete har også jobbet flere sesonger på nasjonaloperaen i Oslo, der hun har både sunget i koret og vært solist. For tiden er hun en meget etterspurt freelance sangerinne som behersker de fleste sjangere fra opera, operette til visesang. Som freelancer har hun nå muligheten til å styre mye av det kunstneriske hun står for, så vel sitt privatliv. Hun er veldig opptatt av de gode melodier og meningsfylte tekster. Allsidigheten er hun også opptatt av, noe hun styrer selv gjennom sitt freelance engasjement.

Merete opptrer så ofte hun kan i hjemtraktene. Hun har nyttårskonsert i bibliotekets aula i Fredrikstad, og synger hver sommer på Oline på Søndre Sandøy. Vi håper også det med påskekonsert i Hvaler kirke blir en tradisjon, det er i hvert fall konsert nummer to i rekken i år.

Merete Meyer har et nært forhold til Hvaler. Helt fra barnsben av har hun trått sine barnesko her ute. Foreldrene hennes hadde alltid snekke og alle sommerturene var til Hvaler. Ut i holmene, da det var pent vær og inn til sivilisasjonen på Skjærhalden og Nedgården, da det var ruskevær. Nå har foreldrene bygd hus på Søndre Sandøy, noe Merete og hennes familie setter umåtelig stor pris på. All fritid hele året blir Søndre Sandøy frekventert. Her blir stykker øvd inn og tekster pugget. Det er en egen fred på Søndre Sandøy, sier Merete. Noe vi må være enige i.

Karneval

26. februar var det karnevalgudstjeneste for hele familien i Spjærøy kirke. Gudstjenesten startet med fengende rytmer og sangen «Vi danser samba, kirkesamba!»

«Vi slipper gleden ut i kroppen!
Vi er heldig som er her,
med sambarytmene i toppen,
og med karneval og fjær.

Refreng:
Vi danser samba, kirkesamba!
Vi danser samba alle mann.
Vi synger samba, kirkesamba,
Vi synger kirkesambasang.

Kirken var morsomt pyntet med små, fargerike vimpler og ballonger.

Alt som er viktig må forberedes. Påsken, som er kirkens største fest, har fastetiden som sin forberedelsestid. Fasten starter 40 dager før påske. I fastetiden spiser noen (i hvert fall prøver!) litt enklere enn ellers i året, for slik kanskje å spare penger til dem som lider nød. Bøssene til Kirkens Nødhjelp er med på å vekke oss til ansvar.

Før fastetiden begynner preges sydlige land av karnevalfester. Utendørs festing i Norge på denne tiden passer ikke, men innendørs er det koselig å arrangere karneval. Å kle seg ut og være en annen for en liten stund, kan være gøy. Tenk å kunne ta på seg en annen drakt enn den som er vanlig og være prinsesse, konge, dronning eller kul sangstjerne....

Sogneprest Grethe Hummel ledet gudstjenesten. Et barn, lille Signe Viola Jensen, ble båret til dåpen.

Barnekorgruppen framførte koselige sanger. Det klang så fint.

Rigmor Østigård fra Skjærhalden og leder i Hvaler Sanitetsforening var invitert for å fortelle om foreningen og om fastelavnsriset. Det var interessant å høre at Hvaler Sanitetsforening selger ca. 500 fastelavnsris hvert år og at inntekten, 40 000 kr, fordeles på gode tiltak blant barn, unge og eldre lokalt. På landsbasis selges 160 000 ris, med 12 millioner som resultat. Sentralt og lokalt er målet å støtte tiltak for et tryggere og mer inkluderende samfunn. Midler bevilges også til forskning, bl.a. på kvinners helse. Hun kunne videre fortelle at skikken med fastelavnsris ble importert fra Sverige i 1946. Siden da har sanitetsforeninger over hele Norge hatt denne hyggelige og nyttige tradisjonen på sitt årlige program. Og så kunne Rigmor fortelle at Norske Kvinners Sanitetsforening ble startet nettopp 26.02.1896.

Hvaler Sanitetsforening er 106 år. En imponerende alder.

Etter gudstjenesten disket medlemmer av foreningen opp med deilig kaffe, saft og fastelavnsboller!

Pinjata fylt med godteri hørte med, til glede for alle barna.

Organist Ken Phillips var på plass ved flygel og orgel og ledet menighetssang, korgruppen og sangsolist Kathe Sandvik Olsen.

En fin gudstjeneste!

Ellen

Foto: Eva-Lill Sommerin Haugen

Gullkonfirmanter + i hele Hvaler

Gullkonfirmanter, de som ble konfirmert i 1966 og gullkonfirmanter pluss, de som ble konfirmert 1965, var samlet i Spjørøy kirke 4. september. Det var på dagen 50 år siden konfirmasjonssøndagen. Etter gudstjenesten var det treff på Vesterøy bedehus, der praten gikk livlig og latteren runget. Følgende var påmeldt og de fleste møtte:

Eva Erlandsen, Solveig Kristiansen, Randi Fredriksen, Grete Akselsen, Karin Rørhagen, Grethe Pedersen, Kay Johansen, Leif Arne Martinsen, Kai Rasmussen, Anne Marie Hjerpe, Karl Fredrik Karlsgård, Leif Ragnar Andersen, Jan Arne Olsen, Karl Erik Dahlstrøm, Inger Tillung, Oddbjørg Andersen, Ruth Margareth Johansen, Svein Magnussen og Anne M. Madsø

Gullkonfirmanter, de som konfirmerte seg i 1966 og gullkonfirmanter +, de som konfirmerte seg i 1965, var også samlet i Hvaler kirke på dagen 50 etter deres konfirmasjonssøndag, som var 28. august. De hadde deres samling i Kirkens hus etter gudstjenesten. Det var ikke noe mindre stemning der den søndagen ifølge rapportene derifra. Disse var innbudt: *Inger H. Sjaatil, Astrid Sørli, Marit Bach Sørensen, Ann-Elise Sjulsen, Lisbeth Iversen, Berit Kristiansen, Kari Sofie Jacobsen, Per Jacobsen, Eva Eilertsen, Keeth Andersen, Marianne Barth, Birger Fjellholt, Kåre Adolfsen, Kristin Seljebakken og Anne Kristine Strøm.*

Påskenen i kirkene våre

Palmesøndag 9. april kl. 11 i Spjørøy kirke:

Familiegudstjeneste. Gjennom gudstjenesten deltar vi i påskens fortellinger. Grethe Hummel.

Onsdag 12. april kl. 19 i Hvaler kirke:

Påskekoncert med Merete Løkkeberg Meyer, Ken Phillips og Mats André Solli.

Skjærtorsdag 13. april kl. 18 i Spjørøy kirke:

Måltidsgudstjeneste. Vi feirer gudstjeneste og nattverd rundt et langbord. Etterpå spiser vi kveldsmat sammen. Grethe Hummel.

Langfredag 14. april kl. 11 i Hvaler kirke:

Pasjonsgudstjeneste. En gudstjeneste i ord og toner med ulike stemmer fra Jesu lidelseshistorie. Grethe Hummel.

1. påskedag 16. april kl. 11 i Hvaler kirke:

Høytidsgudstjeneste. Vi samles på kirkebakken kl. 11, vandrer «påkestien» sammen, synger ved stasjonen for påskedag og oppstandelse før vi fortsetter gudstjenesten inne i kirken. Søndagsskole. Grethe Hummel.

2. påskedag 17. april kl. 18 i Kråkerøy kirke:

Barnas påsegudstjeneste. Etter gudstjenesten serveres kveldsmat i Kråkerøy menighetshus. Ole Hauglum.

Påskemåltidet blir spist i fellesskap, etter skjærtorsdagens nattverd. Her fra påskemåltidet 2016, der bordene danner et kors.

Palmesøndag

Jesus rir inn i Jerusalem

Dagen etter fikk folkemengden som var kommet til festen, høre at Jesus var på vei inn i Jerusalem. Da tok de palmegreiner og gikk ut for å møte ham, og de ropte:

*Hosianna!
Velsignet er han som kommer
i Herrens navn,
Israels konge!*

Jesus fant et esel og satte seg opp på det, slik det står skrevet:

*Vær ikke redd, datter Sion!
Se, din konge kommer,
ridende på en eselfole.*

Dette skjønte ikke disiplene med det samme. Men da Jesus var blitt herliggjort, husket de at dette sto skrevet om ham, og at folket hadde hilst ham slik. (Johannes 12)

Skjærtorsdag

Nattverden

Da tiden var inne, tok Jesus plass ved bordet sammen med apostlene. Og han sa til dem: «Jeg har lengtet inderlig etter å spise dette påskemåltidet med dere før jeg skal lide. For jeg sier dere: Aldri mer skal jeg spise påskemåltidet før det er blitt fullendt i Guds rike.» Så tok han et beger, ba takkebønnen og sa: «Ta dette og del det mellom dere. For jeg sier dere: Fra nå av skal jeg aldri mer drikke av vintreets frukt før Guds rike er kommet.» Så tok han et brød, takket og brøt det, ga dem og sa: «Dette er min kropp, som gis for dere. Gjør dette til minne om meg.» På samme måte tok

han begeret etter måltidet og sa: «Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som blir utøst for dere.

Men se: Han som forråder meg, har hånden her på bordet sammen med meg.

For Menneskesønnen går bort, slik det er bestemt. Men ve det mennesket som forråder ham!» Da begynte de å trette om hvem av dem det kunne være som skulle gjøre dette. (Lukas 22)

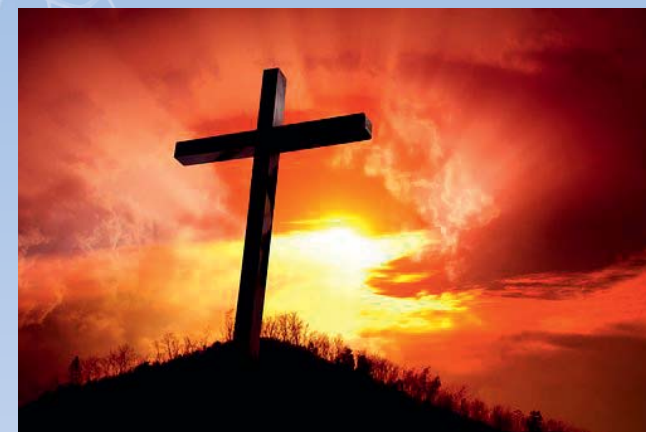
Langfredag

Jesus blir korsfestet

Også to andre forbrytere ble ført bort for å bli henrettet sammen med ham. Og da de kom til det stedet som heter Hodeskallen, korsfestet de både ham og forbryterne der, den ene på høyre side av ham og den andre på venstre. Men Jesus sa: «Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.» Så kastet de lodd om klærne hans og delte dem mellom seg. Folket sto og så på, men rådsherrene hånte ham.

«Andre har han frelst», sa de, «la ham nå frelse seg selv dersom han er Guds Messias, den utvalgte!» Også soldatene hånte ham. De kom og rakte vineddik opp til ham og sa: «Er du jødenes konge, så frels deg selv!» For det var satt en innskrift over ham: «Dette er jødenes konge.»

En av forbryterne som hang der, spottet ham også og sa: «Er ikke du Messias? Frels da deg selv og oss!» Men den andre irettesatte ham og sa: «Frykter du ikke Gud, enda du har samme dom over deg? For oss er dommen rettferdig, vi får bare igjen for det vi har gjort. Men han har ikke gjort noe galt.» Så sa han: «Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike!» Jesus svarte: «Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i paradiset.»

Jesus dør

Det var allerede omkring den sjetten time. Da falt det et mørke over hele landet helt til den niende time, for solen ble formørket. Forhenget i tempelet revnet etter midten, og Jesus ropte med høy røst: «Far, i dine hender overgir jeg min ånd!» Da han hadde sagt det, utåndet han.

Men da offiseren så det som hendte, priste han Gud og sa: «Denne mannen var sannelig rettferdig!» Og folkemassene som hadde samlet seg for å se på, slo seg for brystet da de så det som skjedde, og vendte hjemover. Men alle de som kjente ham, sto på avstand og så på. Blant dem var også de kvinnene som hadde fulgt ham fra Galilea. (Lukas 23)

Jesus står opp

Ved daggry den første dagen i uken kom kvinnene til graven og hadde med seg de velluktende oljene som de hadde laget i stand. Da så de at steinen var rullet fra graven. Og de gikk inn, men fant ikke Herren Jesu kropp. De visste ikke hva de skulle tro, men med ett sto det to menn hos dem i skinnende klær. Kvinnene ble forferdet og bøyde seg med ansiktet mot jorden. Men de to sa til dem: «Hvorfor leter dere etter den levende blant de døde? Han er ikke her, han er stått opp. Husk hva han sa til dere mens han ennå var i Galilea: 'Menneskesønnen skal overgis i syndige menneskers hender og korsfestes, og den tredje dagen skal han stå opp.'» Da husket de hans ord. Og de vendte tilbake fra graven og fortalte alt dette til de elleve og til alle de andre. (Lukas 24)

Han er oppstanden, store bud!
Min Gud er en forsonet Gud,
min himmel er nå åpen!
Min Jesu seierrike død
fordømmelsenes piler brøt
og knuste mørkets våpen!
Å røst, min trøst!
Ved hans seier, som jeg eier,
hoved bever.
Han var død, men se han lever!

NoS 193

Glimt av floraen på Hvaler

Vårrubloom

(Erophila verna)

Tekst: Einar Morland.

Bilder: Einar Morland og Egil Michaelsen

(www.markblomster.com)

Korsblomstene er så lette å kjenne igjen, het det seg i naturfagtimene på skolen. Mange husker at kjennetegnet på plantene i denne familien er de 4 kronbladene – og de er ofte gule. Men ikke hos alle korsblomster! Vårrubloom er en korsblomst med delikate, hvite kronblad – og så er de dypt fliket, slik at korsformen ikke er veldig tydelig. Denne vesle planten er ikke så lett på få øye på, men den finnes mange steder på Hvaler. Ofte er den i blomstring allerede i mars, men den er lett å overse. Den er oftest ikke mer enn 5–6 cm høy. Jeg har funnet den både i min egen hage og mange steder på knusktørre Hvaler-svaberg. Bladrosetten spirer fra frø om høsten og overvintret, og så blomstrer rubloemen tidlig på våren og sprer frøene sine før sommertørken kommer. Den er en liten pusling – men er den ikke vakker, da?

Spennende å være Tårnagent!

Hvert år arrangerer Hvaler menighet Tårnagenthelg for 9-åringene. Også i 2017 ble å løse mysterier i kirkerommet!

Tekst/foto: Marius Sørli Eriksen

Flott og flinke agenter klare til å løse mysterier i kirken!

Tårnagenthelg er en del av Hvaler menighets trosopplæringstiltak. Dette er rettet mot de som er 9 år i løpet av 2017. Alt foregår i Spjærøy kirke der hele kirken brukes.

Lørdagen gikk ut på løse ulike spennende oppgaver. Barna fikk utdelt tårnagentbøffer og fikk bruke forstørrelsesglass. De hadde selvfølgelig hver sine hemmelige agentkoder! Barna skulle finne symboler i kirken, og så lære litt hva symbolene betydde. Tårnagentene løste også rebus og skulle finne en skatt gjemt i kirken, som var en stor Bibel!

Barna ble også fortalt anekdoten om fangen som skulle få friheten hvis han greide å klippe frem et kors i ett klipp av et ark. Alle agentene brettet et ark hver seg, klippet, og korset kom fram! Høydepunktet i dobbel forstand var vel å møte mannen i tårnet og selv få klatre opp dit! Det var spennende! Det ble selvfølgelig også tid til mat og drikke og da ble det agentpizza, agentbrus og agentgodteri!

Neste dag var det Tårnagentgudstjeneste der agentene fremførte Tårnagentsangen Himmel over Livet og sangen Du er du og du duger. Grethe Hummel prekte

Tårnagentene måtte jo opp i tårnet!

over tiggeren Bartimeus der barna dramatiserte med full innlevelse. Ellers var det mye sang, tekstlesning av barna, bønnevandring og nattverd. Og som en takk for denne gang fikk tårnagentene hver sin bok der de videre kunne gå inn i mysterieverdenen.

Flere av ledertreningsungdommene i Hvaler menighet var også med på Tårnagenthelgen. De hadde varierte lederoppgaver og alle gjorde en veldig flott innsats. Ungdommene lærte barna Tårnagentsangen, de organiserte symboljakten i kirkerommet, tok bilder av det som skjedde for å vise det på tårnagentgudstjenesten, hjalp til med praktisk tilrettelegging, lekte med barna m.m.

I etterkant av Tårnagenthelgen er det blitt satt i gang Tårnagentklubb der barna kan løse nye mysterier både i og utenfor kirkebygningene. Hvaler menighet ønsker å gjøre dette hvert år i forlengelse av Tårnagenthelgen.

Her sitter Inger-Lise Ottersund med barna og snakker om skatten de har funnet: Bibelen!

3 av ledertreningsungdommene på Tårnagenthelg: Paola Thøgersen, Hans Osvald Vildskog Aугanæs og Solveig Andreassen.

På leting etter symboler i kirkerommet. Forstørrelsesglasset kom godt med.

Middelalderkirker i Østfold - vakre kulturskatter

Gunn Karin Karlsen, Kystmuseet Hvaler, og Tore E. Thorkildsen

Østfoldmuseene- Kystmuseet Hvaler inviterte til temakveld i fjor høst «Om middelalderkirker i Østfold med vekt på Hvaler kirke», ved Tore E. Thorkildsen. Tore var i mange år sogneprest i Hvaler. Middelalderkirkene er vakre kulturskatter der de ligger godt synlig i terrenget. En gang var det 33 middelalderkirker i Østfold.

16 kirker fra 1100-1200 tallet, alle bygd i morene- og bruddstein og de fleste hvitkalket, er bevart: Hvaler, Gamle Glemmen, Skjeberg, Ingedal, Berg, Rokke, Idd, Råde, Rygge, Våler, Skiptvet, Eidsberg, Rødnes, Trøgstad, Hobøl og Rakkestad kirker. Tore guidet oss gjennom dem alle akkompagnert av egne lysbilder. I tillegg berørte han temaene kristningen av landet, Olav den Hellige og den nye tid, dåp i middelalderen og ikke minst mye lokal kirkehistorie.

På Kirkøy har vi vår egen vakre middelalderkirke, et gudshus som har betydd mye i gled og sorg her på øyene.

Et interessant foredrag for alle historisk interesserte og kirkegjengere. Tore evner å fenge tilhørerne.

Mange fikk sikkert lyst til å reise og selv oppleve disse flotte kirkene her i fylket vårt.

I den flotte, lyse årstiden vi har foran oss, ligger forholdene godt til rette for fine turer med middelalderkirkene som mål.

Ellen

Ut i det blå

Tirsdag 30. Mai 2017 går turen til Oslo - til Holmenkollen, Frognerseteren og Holmenkollen kapell.

Alle steder har korte gå avstander.

Bussen går fra Skjærhalden klokken 09.00 og ankomst Holmenkollen og Skimuseet er beregnet til ca. 11.00

Her blir det servert vafler og kaffe i forbindelse med en omvisning på museet.

Etterpå går bussen opp til Frognerseteren Restaurant, hvor det blir servert et varmt måltid.

Så går turen til Holmenkollen kapell.

Vi regner med å være tilbake på Hvaler ved 18-tiden.

Turen koster kr. 500,- pr person

Påmelding til 69 37 90 37 seneste 16. Mai

Påskekyllinger

Barnesider

Å bake er koselig! Det man baker selv smaker ekstra godt. Får du lyst til å prøve deg som baker til påske kan du prøve denne oppskriften på deilige påskekyllinger. Oppskriften har vi fått av Heidi Holt Eriksen. Heidi bor på Spjørøy. Hun er utdannet både kokk og lærer i ernæring, helse og miljøfag. Kanskje du lagde de gode risbollene som stod på barnesidene i julenummeret? Det var også en oppskrift fra Heidi! Tusen takk Heidi!

Lykke til!
God påske!

1. Ha hvetemel, sukker, salt, kardemumme og tørrgjær i en bolle.
2. Smelt smør i en kjele. Ha melken i smøret. Varm smør og melkeblanding til den er fingervarm.
3. Hell smør og melkeblanding over i bollen med det tørre. Elt deigen til den slipper kanten på bakebollen.
4. Hev deigen under plastikk eller et glasshåndkle til deigen har blitt dobbel så stor (ca 45 min).
5. Del deigen i 25 like store biter. Trill hver bit til en pølse (ca 30 cm). Knyt en knute.
6. Sett kyllingene(knutene) på et stekebrett.
7. Stt på stekovnen på 225 grader.
8. Etterhev kyllingene i ca 30 min.
9. Pensl kyllingene med sammenpisket egg.
10. Form et nebb og sett på rosinøyne på den enden av knuten som vender opp.
11. Stek kyllingene i ca 12 minutter, eller til de er gyldenbrune.

PÅSKEYLLINGER

1 kg hvetemel
1.5 dl sukker
1 ts salt
2 ts kardemumme
1 pk tørrgjær
150 g smør
6 dl melk

Årstidene

Om vinteren, om vinteren da er det aller best,
da har vi det så morsom og leker aller mest.
Og skiene og skøytene de må vi prøve på!
Kom gi meg hånda skal vi rundt i ringen gå.

Om våren, om våren da er det aller best,
da har vi det så morsomt og leker aller mest!
Da kan vi plukke hvitveis, konvall og blomster blå!
Kom gi meg hånda skal vi rundt i ringen gå.

Om sommeren, om sommeren da er det aller best,
da har vi det så morsom og leker aller mest.
Da ror vi ut på sjøen der bølgene kan slå!
Kom gi meg hånda skal vi rundt i ringen gå.

Om høsten, om høsten da er det aller best,
da har vi det så morsom og leker aller mest.
Da kan vi plukke epler og plommer, gule, blå.
Kom gi meg hånda skal vi rundt i ringen gå.

Tekst: Alice Tegner

Ellen

Kultur hele året?

Majken Christiansen

Som fortalt i forrige utgave av Menighetsbladet, ga kultursommer'n 2016 et gledelig tilskudd til menighetens aktiviteter – og kulturutvalget er strålende fornøyd med oppslutningen fra Hvalerfolket! 1000 takk til de ca 700 som fulgte kultursommer'n!

Nå tar vi fatt på 2017 med stort engasjement - viktig år! Hvaler Menighetsblad går inn i sitt 70. , og den Lutherske kirke samles til 500 års jubileum for 95 viktige setninger, Martin Luthers teser mot avlats-handel som ble slått opp på porten til Slottskirken i Wittenberg den 31. Oktober 1517. Dette var startskuddet for Reformasjonen, som vi nok kommer til å høre mye om det neste året.

Kulturutvalget er altså inspirert til nytt år

– og kanskje nye tanker også.. Kan kulturuka, som i år ble til kultursommer'n med arrangementer i Juni / Juli / August , utvikle seg til å bli et helårs kulturtilbud..?

Menighetens kulturutvalg håper å kunne åpne kirkene for arrangementer gjennom hele året, men siden disse må kunne dekke sine kostnader, blir ett spørsmål overgripende: vil det komme nok folk ... og hva vil de ha...?

Det er mange spørsmål som foreløpig ikke har funnet sine svar, men utvalget jobber altså med helårstanker – følg med! Kanskje vi vil invitere til meningsutveksling...?

For å fjerne inntrykk av at vi er totalt

svevende – og spørrende, er vi glade over å kunne fortelle om noe av det vi kan glede oss til i jubileumsåret:

Magnolia Jazzband og Majken Christiansen kommer tilbake med Midtsommerjazz i Hvaler kirke – tenk om de topper fjorårets happening..! Grethe prest har akseptert swing i midtgangen – på vei ut...

Og ca midt i Juli kommer Tore & Bjørnar med følge – i fjor åpnet vi alle dører slik at folk som måtte sitte ute, kunne oppleve omtrent det samme som vi som kom i tide.

Den 28. Juni kommer Trio Brio – Stjerne-musikanter som med sans for eventyr og barn, forteller historien om elefanten Babar, som mange voksne husker med hatt og grønn dress . Det blir to forestillinger i Spjørøy Kirke kl 1700 og 1830.

Vi har mange andre på listen også, gitar-

virtuous fra Lisleby – Ole Martin Huser-Olsen, Supersangere i fleng: Cathrine Iversen, Trond Gudevold, Åshild Skiri Refsdal og Merethe Meyer... noen avklaringer gjenstår. Neste utgave avslører mer!

dag@plau.no

Ken, Bjørnar, Kari og Tore

Kulturprogramet 2017 – så langt:

Onsdag 12. april kl.19:00
Merethe Meyer, Ken Phillips og Mats- Andre Solli
Hvaler kirke 200 kroner

Onsdag 21. juni kl. 19.30
Midtsommerjazz med Majken & Magnolia Jazzband
Hvaler kirke 250 kroner

Onsdag 28. juni kl. 16:00/18:00
Trio Brio/ Babar
Spjørøy kirke kollekt

Tirsdag 25. juli kl. 20:00
Allsangkveld med Tore og Bjørnar
Hvaler Kirke 200 kroner

Onsdag 16. august kl. 20:00

Magne Kaspersen og sangvenner
Spjørøy kirke kollekt

Onsdag 11. oktober kl. 19:00
Ole Martin Huser Olsen
Gitarvirtuos fra Lisleby
Hvaler kirke 100 kroner

Frieri i Hvaler Kirke

Den 16 februar kom det en hyggelig kar til Hvaler kirke som lurte på om han kunne se kirken innvendig. Da vi kom inn i kirken spurte han om det var greit å fri til sin kjære inne i kirken. Etter samtale med Grethe var saken grei. Så kl 16.00 samme dag fridde Lars til sin kjære Katie. Lars Kristianslund bor sammen med sin Katie Duffy i California i USA. Lars driver et transportfirma og Katie jobber som eiendomsmegler. Grunnen til at de ville gifte seg i Hvaler kirke var at Katie synes kirken var utrolig romantisk. Og i tillegg har Lars et småbruk i Staffsengkilen. De traff hverandre på bibelskole 2013-2014 og ble kjærester. Katie ble troende under en studietur i Italia hvor hun ble betatt av

Lars Kristianslund og Katie Duffy

kunst og gamle katedraler. Katie har også jobbet som misjonær i Costa Rica.

Det eventuelle bryllupet kan stå i Hvaler kirke i Juni.

Hilsen kirketjener Terje Moen.

Misjonsmesse Vesterøy bedehus

Misjonsmessa er en årlig begivenhet rundt omkring i hele Østfold. Fredag 4. november var det misjonsmesse på Vesterøy bedehus i regi av det Norske Misjonsselskap.

Områdesekretær Knut Lande og medarbeiderne ble tatt vel i mot av de lokale misjonsforeningenes medlemmer. På formiddagstreffet strømmet det til med folk. Magne Grønlien, pensjonert prest, holdt dagens andaktsord. Tidligere sogneprest i Hvaler, Tore E. Thorkildsen, deltok med sang, solo og sammen med Knut Lande. Det var fellessang, loddsalg, åresalg, salg av håndarbeid og forskjellige slags gjenstander som fristet folk til loddkjøp.

Alle hygget seg. I pausene gikk praten livlig. Kaffe og kaker så ut til å smake utmerket.

Senere på dagen, på familemøtet, fortalte misjonskonsulent Unni Holm Olsen om misjonsreisen sin til Mali. Det ble også vist lysbilder. Hun fenget både liten og stor. Det sangglade barna fra Åttekanten skole var fantastiske og sang virkelig av glede. Som takk fikk guttene en liten lekebil og jentene et smykke, alt laget på Madagaskar. Organist Ken Phillips akkompagnerte.

Tusen takk til alle som støttet messen med penger, gevinster, kakebaking, sang og spill eller på annen måte bidro til denne vellykkede dagen.

I år arrangeres misjonsmessen 1. november.

Hilsen misjonsforeningene på Hvaler

Hyggetur for Hvalers pensjonister 2017

Lions på Hvaler har igjen gleden av å kunne invitere pensjonister i Hvaler med på hyggetur. Vi reiser lørdag 29 april 2017, tur-retur Strømstad - Sandefjord

Program:

- 08:30** Vi serverer en enkel frokost i Hvalerhallen kafé
- 09:45** Avreise fra Hvalerhallen til Strømstad med buss.
- 12:00** Avreise fra Strømstad med M/F «Oslofjord» til Sandefjord.
- 15:20** Retur fra Sandefjord, hvor det umiddelbart etter avgang vil bli servert koldtbord/buffé med drikke i skipets restaurant.

Det blir som vanlig lotteri på hjemveien, med masse gevinster.

Ta med deg din ledsager eller medhjelper på turen, og vi er sikre på at du/dere vil få en hyggelig tur.

Er det noen som har behov for skyss til / fra Hvalerhallen, sier dere i fra til oss ved påmelding.

Pris pr. pers. kr. 350,-

Påmelding senest innen: Søndag 23 april 2017
Husk å oppgi fødsels år ved påmelding!

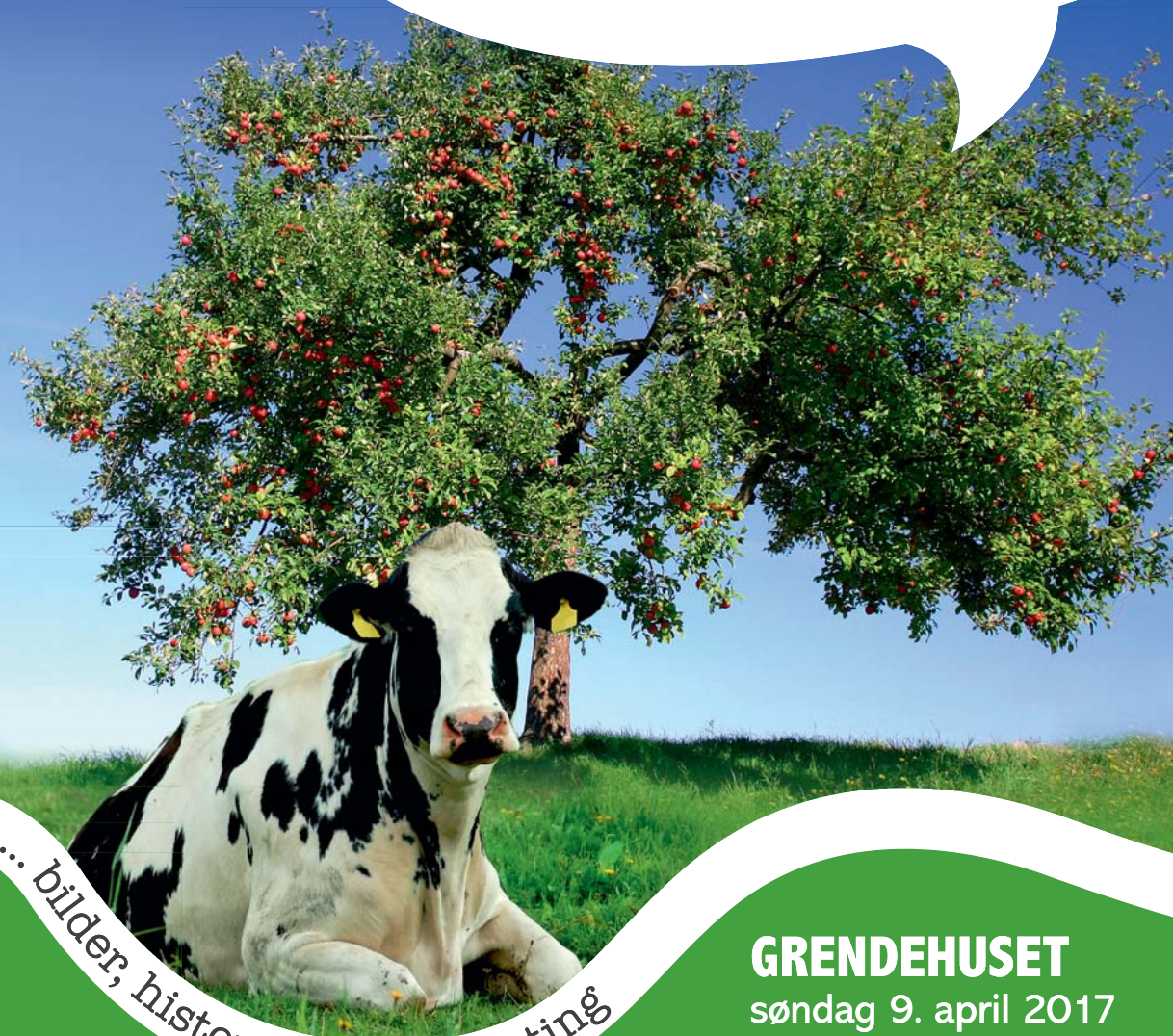
Påmelding til: Helge Fredriksen tlf. mobil 91 31 40 26
Egil Adolfsen tlf. 69 37 92 67 eller mobil 47 87 12 95

Vel møtt !

LOKALHISTORISK DAG

gårdene på Kirkøy forteller

... bilder, historier, saker og ting

GRENDEHUSET
søndag 9. april 2017
fra kl 14.00

Servering av kaffe og kaker
Inngang kr. 50,-
Barn gratis

Arrangør: Gårdene på Kirkøy
Kontaktperson: Liv Slettevold (mobil: 916 05 782)

PRIVATMEGLEREN
FREDRIKSTAD

Sjelden

Enhver bolig har noe unikt ved seg. Vi kaller det for det gyldne kvadrat, og vår oppgave er å finne de boligkjøperne som vet å sette pris på akkurat ditt.

Det eneste vi forventer av deg som kunde, er at du forventer mer av oss.

Wilbergjordet 2, 1605 Fredrikstad • Tlf. 97 17 86 20
www.privatmegleren.no/fredrikstad

NORDEAS EIENDOMSMEGLERKJEDE

Nordea

352014 Impulsdesign

FLEXX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***
Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.
* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

TLF: **03177** | www.flexx.no

Trenger dere en faglært vaktmester/altmuligmann?

Jeg utfører følgende tjenester:

Innvendig og utvendig vasking og maling, Hus og hage, Reparasjon av hagemaskiner, Stenlegging, Graving og grøfterensing, Trefelling, Hyttetjeneste/vintertilsyn, Transport til kildesortering.

Ring meg gjerne for en individuell prat om deres eiendom!

Florian Gøber

Tlf: 947 82 911

E-post:
vaktmestertjenester@outlook.com
Din lokale vaktmesterbedrift!

Glenn A. Martinsen Graveservice

977 82 958 - glandrew@online.no

- GRUNNARBEID • V/A • LANDSKAPSUTFORMING
- TRAKTORTRANSPORT I TERRENG • TREFELLING

Lokal innsamlingsaksjon «Gi en julegave»

I desember i fjor tok Anita Lystad, Vesterøy, initiativ til en lokal innsamlingsaksjon kalt «Gi en julegave», med NAV som støttespiller. Aksjonen hadde som mål å gi en oppmuntring i forbindelse med julen til mennesker i lokalmiljøet. Folk strømmet til med julegaver. NAV fordelte alt til glede for takknemlige mottakere. Anita ønsker å si tusen takk til alle bidragsyterne! Likeså en stor takk til daglig leder på Kiwi, Vesterøy, Bente Buskoven, som stilte butikkens entre til disposisjon i dagene 12.-15. desember.

Det blir ny innsamlingsaksjon i desember forteller Anita!

HER FOR
deg

Ellen

Ulf

Cathrine

Bjørnar

Terje

David

Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Klomet, Johansen Etabl. 1885
Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

**SE VÅRE NYE
NETTSIDER PÅ
WWW.LIERSHUSFLID.NO**

Liers Husflid

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

Martin J Holter AS

Vi utfører alt innen

- *Graving/Sprenging/tomtarbeid
- *Riving
- *Vann og avløp
- *Transport med lastebil/traktor
- *Utleie av container
- *Vi har sentral godkjenning for ansvarsrett

Mobil: Martin J Holter
91889032
Epost: martin@martinholter.no

FONUS.no

BEGRAVELSESBYRÅ

vi hjelper deg videre.

www.fonus.no

- Råde** • Mosseveien 60 • Tlf. 69 28 59 17
- Grålum** • Tuneveien 97 • Tlf. 69 14 34 70
- Rolvøy** • Svaneveien 3 • Tlf. 69 35 40 20
- Moss** • Gudes gt. 2 • Tlf. 69 25 36 00

DIN LOKALE RØRLEGGER

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjøleker for sjøarbeider.»

**BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGERBEDRIFT AS**

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

Bademiljø
BEST PÅ BAD

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling Svein Åge Johansen Hans K. Helgesen Birgit Groth

Vakttelefon 69 38 54 40 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no
Begravelsesbyråkjeden Jølstad

Lokaleid begravelsesbyrå

**LARS EGIL LANDE
MEK. & SVEIS**

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97
e-post: lelande@online.no

Skjelsbu 14
1684 Vesterøy

Gudstjenester i Hvalerkirkene våren 2017

Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt

Dato	Sted	Innhold
23. april	Hvaler	Gudstjeneste. Den norske kirke i utlandet (Sjømannsmisjonen), region Østfold, deltar. Søndagsskole. Hummel, Thorkildsen m.fl.
30. april	Spjærøy	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Søndagsskole. Beisvåg.
07. mai	Hvaler	Konfirmasjon. Sørli Eriksen og Hummel.
13. mai	Spjærøy	Konfirmasjon. Sørli Eriksen og Hummel.
14. mai	Spjærøy	Konfirmasjon. Sørli Eriksen og Hummel.
17. mai, kl. 10.30	Hvaler	Friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet. Hummel.
21. mai	Hvaler	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Beisvåg.
28. mai	Brottet	Familiegudstjeneste. Speider'n lager sporlek på stranda der vi også kan nyte en kopp kaffe med hjemmelaget kake etterpå. Hummel.
04. juni	Spjærøy	Høytidsgudstjeneste 1. pinsedag. Hummel.
11. juni		Skaperverkets dag. Fellesgudstjeneste for Fredrikstad og Hvaler i Kommandantgården i Gamlebyen.
18. juni	Hvaler	«Blomstergudstjeneste». En familiegudstjeneste med mye vår, sommer og blomster. Hummel.

Du er alltid velkommen til kirken

Med forbehold om endringer

Årsmøte med vårfest torsdag 27. april i Vesterøy bedehus kl 1800

Nok en gang er det tid for menighetens årsmøte – og også i år kombinerer vi dette med en vårfest for alle medlemmer. Hvaler Menighet har et aktivt utvalgsarbeide – muliggjort ved engasjerte rådsmedlemmer og et velvillig korps av frivillige, som spesielt inviteres til vårfesten. Det skal takkes!

Programmet for kvelden er i skrivende stund ikke klarlagt i detalj, men i tillegg til årsmøtesakene blir det både bevertning og underholdning.

Kom da vel!

Fra foreningslivet på Hvaler

NORMISJON

har møter første torsdag i måneden
6.4 - 4.5 - 2.6
Kirkens hus kl. 18
Velkommen!

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

har møter siste søndag i måneden
26.3 - 30.04 - 28.05 - 25.06
Kirkens hus kl. 17
Velkommen!

STRIKKEKLUBBEN

Asmaløy bedehus den første torsdagen
i måneden kl. 19:00
Vær velkommen!
Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen,
Mobil: 414 72 251.

ASMALØY MISJONSFORENING

Samlinger på Asmaløy bedehus den
siste mandagen i måneden kl 19:00
Velkommen!
Kontaktperson: Anne Hvalgård,
Mobil: 995 83 695

FORMIDDAGSTREFF

26.4 – Kirkens Hus
30.5 – Ut i det blå

SJØMANNSMISJONEN

Søndag 23. april arrangeres Årsmøte/
innspirasjonssamling i Sjømannskirke-
foreningene i region Østfold, på Hvaler.
Dagen starter med deltagelse i
Gudstjenesten i Hvaler kirke kl 11, der
prest fra Sjømannskirken deltar sammen
med vår sogneprest Grethe, samt Thore
Thorkildsen m. flere.

Deretter fortsetter dagen med "middag"
og kaffe/kaker på Kirkens hus på
Skjærhalden, før årsmøtet gjennomføres.
Alle som er medlemmer i Sjømannskirken
kan delta på dette arrangementet/års-
møtet, uavhengig av om man er tilsluttet
en sjømannskirkeforening eller ikke. Det
er bindende påmelding til det som skjer
på Kirkens hus, pris kr 300,- pr person.

Søndag 23. april arrangeres

Årsmøte/innspirasjonssamling i
Sjømannskirkeforeningene i region
Østfold, på Hvaler. Dagen starter med
deltagelse i Gudstjenesten i Hvaler kirke
kl 11, der prest fra Sjømannskirken
deltar sammen med vår sogneprest
Grethe, samt Thore Thorkildsen m. fler.

Deretter fortsetter dagen med "middag"
og kaffe/kaker på Kirkens hus på
Skjærhalden, før årsmøtet gjennomføres.
Alle som er medlemmer i Sjømannskirken
kan delta på dette arrangementet/
årsmøtet, uavhengig av om man er
tilsluttet en sjømannskirkeforening eller
ikke. Det er bindende påmelding til det
som skjer på Kirkens hus, pris kr 300,-
pr person.

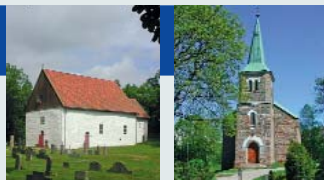
Mandag 15. mai har vi Sjømannsmisjon
på Kirkens hus kl 19, med besøk av Knut
Erik Skarpaas fra Sjømannskirkens
Norgesarbeid.

Mandag 19. juni har vi sommeravslut-
ning et eller annet sted i vår vakre
Hvalernatur. Sted er ikke bestemt.

Hjertelig velkommen. Leder Ragnhild
Nordengen, tlf. 48224071.

Siste frist for å levere stoff til neste nummer av bladet er 4.mai.

Sorg og gleder i våre kirker

DØDE

Hvaler

Ragnar Henry Vernersen
May Lilla Folstad Selmer
Laila Kaspara Kile
Astrid I H Olsen
Berit Synnøve Martinsen
Nils Mandelid
Per Larsen
Henning Thomassen

Spjørøy

Thorleif Huser
Astrid Karin Haugerød
Jan Erik Larsen
Evlyn Christiansen
Jon Pettersen

DØPTE

Hvaler kirke

Carl Fredrik Ek
Niklas Julian Torgersen
Jessica Sporsheim

Spjørøy kirke

Nora Rosaria Simensen Kveseth
Thelma Klavestad Hansen
Signe Viola Jensen
Finn-Billy Namkaew Fyrbu
Daniel René Jøraas

Vårens vakreste

På Hvaler er vel det 17. mai ved kirken!

Men vinter'n har satt sine spor, og for å viske ut disse inviterer vi alle med nasjonalfølelse, river og arbeidshansker til en dugnadskveld på Hvaler Kirkegård den 15. mai. Løv skal bort, gamle kranser og nedbrente lys likeså, og 1000-års stedet skal pyntes til utegudstjeneten den 17. Mai.

Vi møtes ved drengestua kl 1700 - Kirketjener Terje er formann og maskinfører og er nok da allerede i full sving.

Dugnadskvelden avsluttes på tradisjonels vis – Kaffe og vafler..... hva annet.

For ikke å utelukke noen, har menighetsrådet kjøpt inn arbeidshansker – og river finnes vel også til de som kommer direkte fra jobben....

Vi sees den 15. Mai

Menighetsrådet.

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Telefon: 69 37 90 37 – Faks: 69 37 95 25
e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Einar Morland, leder
Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden
Telefon 69 37 97 72, mobil 934 07 085
e-post: emorlan@online.no

Menighetsrådets/Fellesrådets adresse:
Storveien 12, 1680 Skjærhalden
e-post: post@hvaler.kirken.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12,
1680 Skjærhalden
Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd
e-post: post@hvaler.kirken.no
Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Vikar,
Grethe Hummel, Einar Morland, Dag Plau

Ansvarlig for annonsesalg:
Dag Plau tlf 952 27 449

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad
epost: info@moklegaard.no

Ansatte

Terje Moen, kirketjener,
egen tlf. 954 57 722
e-post: temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,
kirketjener 50 % stilling
kontormedarbeider 20 % stilling
mobiltlf. 474 79 735
e-post: marianne@hvaler.kirken.no

Ken Phillips, kirkemusiker,
egen tlf. 414 69 147
e-post: keph@hvaler.kirken.no

Grethe Hummel, sogneprest
mobiltlf. 474 79 731
e-post: grethe@hvaler.kirken.no

Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder
mobiltlf. 474 79 730
e-post: inde@hvaler.kirken.no

Marius Sørлие Eriksen, trosopplærer
75% stilling
mobiltlf. 450 01 305
e-post: marius@hvaler.kirken.no

Konsert i Hvaler Kirke

Merete Meyer

Onsdag 12. april kl. 1900

Flygel: Mats Andre Soli

Synthesizer: Ken Phillips

Billettpris kr. 150